

Bài 11. Ý nghĩa lạy Phật, Bồ tát & các vật phẩm cúng dường khác

Hôm nay, tôi xem thấy các vị đồng tu nêu ra một số vấn đề có liên quan tu học. Chúng ta dùng thời gian này nói rõ những việc thiết yếu với các vị.

Vấn đề thứ nhất:

Cũng là vấn đề mà rất nhiều người cũng cùng quan tâm. Họ nói: *“Chúng tôi thường thấy rất nhiều hình tượng Phật, Bồ tát thờ cúng trong các chùa hoặc là ở trong gia đình, để mọi người chấp tay quỳ lạy, vấn đề muốn hỏi là: cúng hình tượng Phật, Bồ tát và ý nghĩa của việc lạy Phật, Bồ tát rút cuộc là như thế nào? Lạy Phật và lạy thần có gì khác biệt không? Chúng ta phải dùng tâm trạng như thế nào để lạy Phật, Bồ tát và lạy thần mình mới là đúng”*.

Tôi nghĩ vấn đề này là một vấn đề rất nghiêm túc, bởi vì mê tín thì mang đến cho xã hội ảnh hưởng phụ. Kính Trời, kính thần là tập tục mấy ngàn năm nay Ở Trung Quốc đối với giáo dục xã hội có tác dụng rất lớn, nhất định không phải là mê tín. Việc này chúng ta cần phải phân biệt cho rõ ràng.

1. Lạy Phật và Bồ Tát có gì khác biệt không?

Phật pháp là sư đạo, không phải là thần đạo. Cho nên Phật giáo là giáo dục, chứ không phải là tôn giáo. Trong Phật giáo có thể nói, ở mấy ngàn năm trước đã biết được nghệ thuật hóa giáo dục. Do đó, chúng ta ở trong tự viện am đường, nhìn thấy được hình tượng của Phật, Bồ tát có tượng đất, có tượng vẽ, hình hình, sắc sắc. Phật nói cho chúng ta rất nhiều danh hiệu, đều là “đức năng” nơi tự tánh của mỗi một chúng sanh chúng ta vốn đầy đủ.

Danh hiệu Phật là “Tánh đức”

Chúng ta đưa ra vài thí dụ mọi người liền biết được. Thí dụ danh hiệu của **Thích Ca Mâu Ni Phật**, danh hiệu này là âm tiếng Phạn dịch ra, Thích

Ca là “nhân từ” dịch là “năng nhẫn”, Mâu Ni dịch là “tịnh diệt” chính là cái ý thanh tịnh. Vậy thì do đây mà biết nhân từ cùng với thanh tịnh là đức năng trong tự tánh của chúng ta. Dùng để nói cái đức năng này nhất định phải dùng danh hiệu để làm cho nó rõ ràng hơn, chúng ta nghe được danh hiệu này thì khi đối nhân xử thế, tiếp vật phải nhân từ. Đối với chính mình phải thanh tịnh, dùng tâm thanh tịnh đối đãi với chính mình, dùng tâm từ bi để đối đãi với người khác, chính là ý nghĩa của Thích Ca Mâu Ni. Cho nên khi nghe danh hiệu này hoặc là nhìn thấy hình tượng của Phật Thích Ca Mâu Ni nhắc nhở chúng ta cái ý niệm này, đó chính là giáo học. Đây là nghệ thuật biểu thị, dùng phương thức này mọi lúc mọi nơi nhắc nhở tánh đức chúng ta phải không ngừng lưu xuất ra bên ngoài.

Danh hiệu của Bồ tát là “tu đức”, cũng chính là Phật, Bồ tát là đức năng của chúng ta vốn đầy đủ. Đức năng vốn đầy đủ, hiện tại chúng ta đã bị mê, tuyệt nhiên không phải mất đi, bị mê thôi. Sau khi mê rồi, tánh đức của tự tánh không thể hiển hiện, thí dụ

Bản tánh của chúng ta là từ bi là đại từ đại bi. Việc này chúng ta đối với người với vật một chút tâm từ bi cũng không có.

Tự tánh của chúng ta vốn là thanh tịnh. Hiện tại, một ngày từ sớm đến tối vọng tưởng lung tung, vọng niệm không ngừng mang đến biết bao phiền não. Vì chính ta đã đánh mất đi tánh đức của chính mình, bị mê muội.

Làm thế nào mới có thể hồi phục chứ? Nhất định phải dựa vào tu hành.

Danh hiệu bồ tát là “Tu đức”

Do đó Bồ tát đại biểu tu đức, cho nên tánh và tu không hai. Tu đức cũng là vô lượng vô biên, bởi vì chúng ta mê đã quá nhiều, mê đã quá sâu. Do đó phương pháp lý luận của tu đức cũng là không cùng tận. Đại biểu tu đức dùng Bồ tát, đại biểu tánh đức thì dùng Phật. Cho nên danh hiệu hình tượng Phật Bồ tát đều là có tác dụng nhắc nhở chúng ta “**tánh, tu**”. Chúng ta cúng hình tượng Phật, Bồ tát mục đích chính là như vậy.

2. Ý nghĩa cúng dường hình tượng Phật Bồ Tát

Ngày trước ngay trong lúc giảng dạy tôi thường hay nói rõ với đại chúng, Phật giáo độ chúng ta, đệ tử Phật cúng dường hình tượng Phật, Bồ tát không ngoài hai ý.

Kỷ niệm nhắc nhở ta không quên ơn các Ngài

Ý thứ nhất là kỷ niệm, Phật là Lão sư ban đầu của chúng ta. Chúng ta tiếp nhận được giáo dục của Ngài, đạt được công đức lợi đức thù thắng từ nơi giáo học này. Đối với vị Lão sư sáng lập chúng ta luôn cảm ơn, mỗi niệm không quên. Đây thuộc về ý kỷ niệm, gọi là trở về nguồn cội.

Nhắc nhở ta phải học tập các Ngài

Ý thứ hai chính là muốn học tập với Ngài, gọi là thấy người hiền mà noi theo. Chúng ta nhìn thấy hình tượng chúng ta phải học theo Ngài, nghe được danh hiệu này, chúng ta phải học Ngài. Chúng ta cúng dường hình tượng Phật, Bồ tát phải nên có tâm trạng này, chúng ta phải hiểu rõ cái ý chân thật là như vậy.

Cho nên sự cúng dường này nhất định không phải là mê tín.

3. Ý nghĩa một số danh hiệu Phật Bồ Tát

Ngài Địa Tạng Bồ Tát

Chư Phật, Bồ tát rất nhiều, thí dụ chúng ta cúng dường Bồ tát Địa Tạng, Bồ tát Địa Tạng là đại biểu hiếu kính, hiếu thân tôn sư. Nhìn thấy địa là tâm Địa, Tạng là bảo tạng, mỗi một chúng sanh chúng ta tâm địa đều đầy đủ vô lượng trí tuệ, vô lượng đức năng. Đây chính là ý nghĩa của Địa Tạng. Do đó thờ cúng hình tượng Phật, Bồ tát phải khai mở tâm địa bảo tạng tự tánh của chúng ta. Dùng phương pháp gì để khai mở vậy? Dùng giáo dục, dùng giáo học, mà căn bản của giáo học chính là ở hiếu thân tôn sư. Cho nên kinh Địa Tạng là hiếu kinh của Phật môn. Chúng ta học Phật từ nơi đâu mà học vậy? Từ Địa Tạng mà học, đây là ý nghĩa cúng dường Bồ tát Địa Tạng.

Tuyệt nhiên không thể nói tôi cúng dường Bồ tát Địa Tạng mỗi ngày lay Ngài, ngày ngày cúng dường Ngài, Ngài sẽ đến bảo hộ cho ta đó, chính

là mê tín. Tánh đức của bạn vĩnh viễn không xuất hiện, vậy phải dùng thái độ thế nào vậy? Phải học tập Bồ tát Địa Tạng, lý luận trong kinh Địa Tạng dạy. Lý luận và phương pháp phải thấu hiểu tường tận. Phương pháp thì phải thiết thực làm cho được, đó chính là Bồ tát Địa Tạng chân thật gia trì chúng ta, chân thật bảo hộ chúng ta.

Có thể thấy, nếu như chúng ta không hiểu được cái ý này, không y theo phương pháp mà làm, chỉ là mê tín, một tí lợi ích cũng không có được. Không những không có được trái lại còn có lỗi, lỗi này từ đâu mà ra vậy? Là do đem Phật, Bồ tát xem thành thần minh để cúng bái, để hồi lộ, đút lót họ, nịnh hót họ. Cho rằng họ có thể bảo hộ mình, đây là nói điều kiện. Cho nên đem Phật, Bồ tát xem thành tham quan, ô lại để đổi đãi. Bạn nghĩ xem tâm trạng này chính là tội ác.

Cho nên việc này chúng ta không thể không thông hiểu, nhất định không thể có sai lầm. Sai lầm thì thật là sai một ly đi một ngàn dặm, cho đến bái thần, bái lạy thiên thần, thiên địa quỷ thần. Việc này trong lễ xưa của Trung quốc đều có, đây là tu kính. Chúng ta đối với thiên thần quỷ thần cũng không hề cầu mong thứ gì. Không hề mong cầu vì sao phải bái lạy? Chúng ta nên tôn trọng họ, chúng ta phải tôn kính họ.

“Kính” cái chữ này là tánh đức, làm thế nào để bồi dưỡng tánh đức? Làm thế nào để tánh đức này mở mang rộng lớn. Chúng ta đối với thiên địa quỷ thần cái sự cung kính này, (thì cũng) phải để tâm cung kính dùng để đổi đãi với tất cả mọi người, tất cả mọi việc, tất cả mọi vật. Vậy mới đúng. Cho nên thời xưa cúng bái thiên địa quỷ thần, ý nghĩa thiết thực đều là thuộc về giáo học. Tuyệt đối không có mong cầu gì với quỷ thần. Có mong cầu với quỷ thần, đây là một quan điểm sai lầm. Vào thời xưa trong ý nghĩa của cúng bái không có, chúng ta nhất định phải nhận biết cho rõ ràng.

Câu hỏi thứ hai: Hỏi: *“Thường thấy rất nhiều người mua hoa tươi, trái cây đồ cúng hoặc là ở từ viện hoặc là ở trong gia đình cúng dường Phật Bồ tát, đồng thời cùng đốt hương, đốt đèn sáng đều là cầu Phật, Bồ tát bảo hộ bình an khỏe mạnh, thăng quan phát tài. (Vậy) dụng ý có nghĩa là gì?”*

Có phải Phật, Bồ tát cần dùng những thứ này chăng?

Xin nói cho các vị nghe Phật, Bồ tát nhất định không cần những thứ này. Vậy thì ý nghĩa chân thật của những thứ này là gì? Vẫn là ở giáo học, nếu dùng lời hiện đại mà nói cả những thứ cúng dường này chính là công cụ giáo học. Để khi chúng ta tiếp xúc những thứ này liền có thể thức tỉnh. Thí dụ khi chúng ta ở trước tượng Phật, ý nghĩa Phật tượng mọi người đều biết: Cúng Phật là đại biểu tánh đức của tự tánh, Bồ tát là đại biểu tu đức. Thông thường chúng ta cúng một vị Phật, hai vị Bồ tát bởi vì tánh đức chỉ có một không có hai, tu đức thì là nhiều phương diện. Nhiều phương diện đem nó gom lại không ngoài hai loại lớn, một thứ là **“tri”**, một thứ là **“hành”**. Trong nhà Phật gọi là giải hành, một là giải môn, một là hành môn.

Ngài Văn Thù và Phổ Hiền Bồ Tát

Cho nên dùng hai vị Bồ tát làm đại biểu việc này Tiên sinh Vương Dương Minh gọi là **“tri hành hợp nhất”**. Thực tế mà nói đều là từ trong khai thị của Phật pháp, có được những linh cảm này, “tri hành” hai chữ này chính là giải hành trong nhà Phật đã nói. Giải môn thí dụ: chúng ta thường cúng, phần đông chúng ta thường cúng Thích Ca Mâu Ni Phật và Bồ tát Phổ Hiền, Bồ tát Văn Thù đây là hình tượng Phật bồ tát mà phần đông người thường cúng. Phật biểu thị **tánh đức**, Văn Thù Phổ Hiền biểu thị **tu đức**, Văn Thù biểu thị giải môn, Ngài đại biểu trí tuệ. Phổ Hiền đại biểu hành môn, biểu thị phải thực hành phải thực tiễn. Do đó hai vị Bồ tát này là đại biểu cho tất cả.

Đức Phật A DI ĐÀ

Phần tế, thì rất nhiều như đồng tu Tịnh độ phần nhiều thờ Tây phương Tam thánh, Phật thì thờ Phật A Di Đà. A Di Đà Phật ý nghĩa của danh hiệu này là Vô lượng giác. “A” là ý nghĩa vô, “Di Đà” ý nghĩa là lượng, là vô lượng, “Phật” ý nghĩa là “giác ngộ”. Đối với tất cả mọi người, tất cả mọi việc, tất cả mọi vật tận hư không khắp pháp giới tất cả đều phải giác ngộ, đây là tánh đức cứu cánh viên mãn.

Ngài Quán Âm và Thế Chí Bồ Tát

Bồ tát biểu thị tu đức là Quan Âm Thế Chí, Bồ tát Quan Âm biểu thị thực hành là biểu hành. Bồ tát Thế Chí là biểu giải biểu thị trí tuệ, cho nên vẫn là vừa hành vừa giải.

Thế nhưng pháp môn Tịnh độ là đi hành vào phía trước việc này là cái chỗ không giống nhau với cúng dường Phật tử. Chúng ta trú trọng ở thực hành, nên thực hành đi ở phía trước. Do đó chúng ta hiểu rõ ý này thì không đến nỗi sinh ra quan niệm sai lầm.

4. Ý nghĩa các vật phẩm cúng dường khác

Cúng hoa quả

Thế nên cúng hoa ở trước tượng Phật, hoa là đại biểu nhân, do đó nhân và quả thế xuất thế gian pháp đều không rời khỏi nhân quả. Phật thường nói trên các Kinh Đại thừa “***vạn pháp giai không, nhân quả bất không***”. Tại sao vạn pháp giai không, nhân quả bất không? Nhân quả là nói sự chuyển biến của tất cả vạn pháp, nhân sẽ biến thành quả, quả sẽ biến thành nhân. Nhân quả thay đổi lẫn nhau tiếp nối không ngừng. Cho nên nhân quả là nói sự tiếp nối không ngừng, là nói sự thay đổi vô cùng vô tận. Đây là chân tướng sự thật, do đó nói nhân quả bất không. Do vì nở hoa trước kết quả sau, hoa là nhân phía sau là quả.

Cho nên cúng hoa là đại biểu tu nhân, hoa tốt thì chúng ta nghĩ ngay đến quả nhất định sẽ tốt. Do đó thấy được hoa, ta liền nghĩ đến chúng ra phải tu nhân thiện, tương lai về sau mới có thể được quả báo tốt. Hoa biểu thị cái ý này;

Vậy thì cúng quả, quả chính là biểu thị **quả báo** là cái chúng ta mong cầu. Hoa xinh đẹp chúng ta phải tu, trong Phật pháp đại thừa hoa đại biểu lục độ: *Bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiền định, bát nhã*. Đây gọi là hoa lục độ, sau đó mới có thể đạt được quả báo viên mãn, cho nên cúng hoa là cái ý này. Thế nên các vị phải nên biết hoa cúng ở trước Phật là biểu thị cho ý này. Hiểu rõ rồi giống như học sinh ở trên lớp học hiểu được hoa là biểu thị nhân hạnh.

Sau khi chúng ta rời khỏi Phật điện chúng ta ở bên ngoài nhìn thấy hoa có cái ý này không? Đều có cái ý này. Cho nên hiểu được Phật pháp chỉ cần nhìn thấy hoa liền nhắc nhở chính mình nhất định phải tu nhân thiện, phải tu nhân tốt, tập khí, cho đến quần áo mặc trên người khi in lên những hoa văn, nhìn thấy hoa phải biết chính mình phải tu hành. Dùng phương pháp này giờ giờ khắc khắc nhắc nhở chính mình, phải tu nhân tốt, phải tu nhân thiện, mới có thể được quả tốt được quả thiện. Đây là ý nghĩa của việc cúng dường hoa tươi trái cây.

Cúng thực phẩm

Còn cúng dường thực phẩm thực tế mà nói không ý nghĩa không quan trọng. Thực phẩm là biểu thị chút lòng thành của mình. Chúng ta cần thực phẩm ngon, chúng ta cũng đem thực phẩm ngon cúng dường Phật, Bồ tát đây là cái ý kỷ niệm, cũng là ý tượng trưng.

Cho nên cúng dường Phật Bồ tát những đồ cúng đều là biểu pháp. Tuyệt đối không phải là các Ngài cần, là nhờ vào những thứ này. Mỗi giờ mỗi khắc nhắc nhở chính mình để sáu căn của mình tiếp xúc với cảnh giới sáu trần bên ngoài, niệm niệm đều có thể đạt được *giác mà không mê, chánh mà không tà, tịnh mà không nhiễm*. Phải đạt đến mục tiêu này. Vậy thì do đây mà biết những đồ cúng dường này đích thực là có thiết yếu của nó.

Cúng nước trong

Đồ cúng dường đơn giản nhất, thí dụ như gia đình nghèo khó không có khả năng mua sắm đồ cúng, thì chúng ta ở trước mặt có một tượng Phật cúng dường đơn giản nhất là một ly nước. Đây là vật cúng quan trọng nhất trong các đồ cúng. Nước biểu thị cho cái gì? **Nước biểu thị cho tâm**, nước là trong sạch, biểu thị tâm thanh tịnh. Khi nước không nổi sóng là bình biểu thị bình đẳng, cho nên cúng dường ly nước nhìn thấy nước liền nghĩ ngay đến thanh tịnh bình đẳng.

Đây là đồ cúng vô cùng là quan trọng. Cho đến bạn không cần thắp hương, không đốt đèn nến cũng không cần có hương hoa trái cây cúng dường, thế nhưng không thể không cúng một ly nước. Đây là vật phẩm cúng dường rất quan trọng, nó đại biểu tâm thanh tịnh tâm bình đẳng. Nhìn thấy

nước liền nghĩ ngay đến chính mình, ở ngay trong tất cả hoàn cảnh, cảnh duyên, ngay trong hoàn cảnh nhân sự hoàn cảnh vật chất phải biết **thanh tịnh bình đẳng**. **Tâm thanh tịnh bình đẳng chính là tâm Phật, chính là chân tâm.** /.